

**Govor papeža Frančiška uslužbencem Rimske rote
ob priložnosti otvoritve sodnega leta 2021**

*Klementova dvorana
petek, 29. januar 2021*

Dragi bratje in sestre,

moral bi govoriti stoje, toda kot veste je išias nekoliko nadležen gost. Zato se opravičujem in bom govoril sede.

Vesel sem, da sem se srečal z vami ob otvoritvi sodnega leta. Vse vas lepo pozdravljam: dekana mons. Pia Vita Pinta, ki se mu zahvaljujem za njegove besede, sodnike zasliševalce, sodne vikarje in sodelavce sodišča Rimske rote.

Navezati se želim na lanski govor, zlasti na temo, ki vpliva na dovršen del odločitev rote v zadnjem času: na eni strani na pomanjkanje vere, ki zakonske zveze ne razsvetli kot bi jo morala – na to je moj predhodnik Benedikt XVI. že trikrat javno opozoril – in na drugi strani na temeljne vidike te zveze, ki, poleg zveze med moškim in žensko, vključuje tudi rojstvo in dar otrok ter njihovo vzgojo.

Vemo, da je sodna praksa Rimske rote, v skladu s papeškim naukom, ponazorila hierarhijo dobrin zakonske zveze s tem, da *bonum familiae* presega ničnostne razloge; kljub dejstvu, da se je v preteklosti nekaj hipotetičnih razlogov za ničnost povezovalo z *bonum familiae*. Te možnosti ni bilo več, ko se je okrepila teološka podoba družine, saj je šlo za učinek zakonske zveze, kot jo je določil Stvarnik. Sam nikoli nisem pozabil priporočiti, da na *bonum familiae* ne bi smeli gledati negativno, kot da bi bil eden izmed razlogov za ničnost. Dejansko je vedno in v vsakem primeru blagoslovljeni sad zakonske zveze, ki je *in toto* ni mogoče prekiniti z razglasitvijo ničnosti, ker družina ne more biti začasna dobrina, saj je sad božjega načrta, vsaj kar se tiče rojevanja potomcev. Zakonca z otroki, ki jih da Bog, so tista nova resničnost, ki jo imenujemo družina.

Zaradi zakonske zveze, ki je zakonito razglašena za nično, je stranka, ki ni pripravljena sprejeti tega ukrepa, kljub temu *unum idem* z otroki. Zato je treba upoštevati ustrezno vprašanje: kaj se bo zgodilo z otroki in stranko, ki ne sprejme razglasitve ničnosti? Do zdaj se je vse zdelo jasno, vendar žal ni. Zato je potrebno, da načelnim izjavam sledijo ustrezni dejanski predlogi, pri čemer se je treba vedno zavedati, da je »družina temelj družbe in ostaja najprimernejša struktura, ki ljudem zagotavlja celotno dobrobit, ki je potrebna za njihov nadaljnji razvoj« (Nagovor Združenju katoliških družinskih združenj v Evropi, 1. junij 2017). Posledično smo poklicani, da določimo pot, ki vodi do odločitev, ki so skladne s potrjenimi načeli. Vsi se zavedamo, kako težko je preiti od načel k dejstvom. Ko govorimo o celostni dobrobiti ljudi, se moramo vprašati, kako to doseči v številnih okoliščinah, v katerih se znajdejo otroci.

Nova zakramentalna zveza, ki sledi razglasitvi ničnosti, bo za zakonca, ki jo je zahteval, vsekakor vir miru. Vendar, kako otrokom razložiti, da na primer, njihova mati, ki jo je oče zapustil, pogosto brez namena, da sklene novo zakonsko zvezo, v nedeljo z njimi lahko prejme obhajilo, medtem, ko njihov oče, ki živi z njimi oz. čaka na razglasitev ničnosti zakona, obhajila ne more prejeti? Ob izrednem splošnem zasedanju škofovske sinode leta 2014 in na rednem zasedanju leta 2015, so sinodalni očetje razmišljali o temi družine in si zastavili ta vprašanja ter prišli do spoznanja, da je odgovore težko, včasih celo nemogoče, najti in ponuditi. Vendar pa

so skrbi sinodalnih očetov in materinska skrb Cerkev ob tolikšnem trpljenju koristen pastoralni pripomoček našle v apostolski spodbudi Radost ljubezni. V tem dokumentu so nakazane jasne smeri, tako da nihče, zlasti mladi in trpeči, ne ostane sam in ni obravnavan kot sredstvo izsiljevanja razvezanih staršev (prim. Radost ljubezni, tč. 241). Kot veste, se bo 19. marca začelo leto družine Radost ljubezni. S svojim delom tudi vi dajete dragocen prispevek k temu cerkvenostnemu romanju z družinami za družino.

Dragi sodniki, v svojih sodbah ne spreglejte te apostolske skrbi Cerkev, saj celostno dobro osebe zahteva, da nihče ne ostane inerten pred katastrofalnimi posledicami, ki jih lahko povzroči odločitev o ničnosti zakonske zveze. Vaše apostolsko sodišče, tako kot druga cerkvena sodišča, prosim, da omogočite, »da bo postopek v primeru ničnosti dostopnejši in manj zamuden ter po možnosti brezplačen« (tč. 244). Cerkev je mati in vi, ki imate cerkveno službo na tako pomembnem področju, kot je sodna dejavnost, ste poklicani, da odprete obzorje tega težkega, a ne nemogočega pastoralnega področja, ki se nanaša na skrb za otroke kot nedolžne žrtve številnih razdorov, ločitev in novih civilnih zvez (prim. tč. 245). Svoje sodniško poslanstvo opravljate kot službo napolnjeno s pastoralnim čutom, ki ne sme nikoli manjkati v občutljivi odločitvi o ničnosti ali drugače o zakonski zvezi. Pogosto je razglasitev ničnosti zakonske zveze označena kot neosebno dejanje, samo kot »pravna odločitev«. Vendar to ni in ne more biti. Sodbe cerkvenega sodnika ne morejo prezreti spominov, sestavljenih iz svetlobe in senc, ki so zaznamovali življenje ne samo zakoncev, ampak tudi otrok. Zakonci in otroci tvorijo skupnost ljudi, ki se vedno in zagotovo poistoveti z dobrino družine, tudi če je ta razpadla. Ne smemo se naveličati posvečati vse svoje pozornosti in skrbi družini in krščanskemu zakonu: tu velik del skrbi vlagate v dobrobit posameznih Cerkev. Naj vas Sveti Duh, ki ga prikličete pred vsako odločitvijo o resnici zakona, razsvetli in vam pomaga, da ne pozabite na posledice takšnih dejanj: v prvi vrsti na dobro otrok, njihov mir ali nasprotno, na izgubo veselja ob ločitvi. Naj molitev – sodniki morajo veliko moliti! – in skupna prizadevanja poudarjajo to človeško resničnost, ki je pogosto boleča: družina, ki se ločuje, in druga, ki se posledično oblikuje, spodkopava enotnost, ki je bila veselje otrok v prejšnji zvezi.

Ob tej priložnosti pozivam vsakega škofa, ki je po Kristusu postavljen za očeta, pastirja in sodnika v svoji Cerkvi, naj se vedno bolj spoprijema z izzivom tega vprašanja. Treba je nadaljevati z vztrajnostjo in opraviti potrebno cerkveno in pastoralno pot ter doseči, da verniki, ki trpijo zaradi nesprejetih cerkvenih sodb, ne bodo prepuščeni zgolj rešitvam civilnih oblasti. Karitativna zavest bo spodbujala evangeljsko občutljivost ob družinskih tragedijah, katerih povzročiteljev ni mogoče pozabiti. Zelo nujno je, da si škofovi sodelavci, zlasti sodni vikar, družinski pastoralni delavci in še posebej župniki, prizadevajo za diakonijo zaščite, nege in spremljanja zapuščenega zakonca in morda otrok, ki trpijo zaradi odločitve o zakonski ničnosti, čeprav je ta pravična in zakonita.

Drage sestre in bratje, to so vidiki, na katere sem vas želel opozoriti in sem prepričan, da sem v vas našel ljudi, ki so jih pripravljene deliti in narediti za svoje. Posebej se zahvaljujem vsakemu izmed vas in sem prepričan, da bo sodišče Rimske rote, ki odločno zagovarja pravno modrost Cerkev, še naprej dosledno opravljalo svojo zahtevno *munus* v blagor božjega načrta za zakon in družino. Ko na vas in vaše delo kličem darove Svetega Duha, pristrčno podeljujem apostolski blagoslov. Prav tako vas prosim, da molite zame.

Danes ne bi rad zaključiti brez bolj družinskega komentarja, saj bo naš dragi dekan čez nekaj mesecev dopolnil 80 let in nas bo moral zapustiti. Zahvaliti sem mu želim za vse opravljeno delo, ki ni vedno jasno razumljeno. Predvsem pa bi se rad mons. Pintu zahvalil za njegovo vztrajnost pri izvajanju preнове zakonskih postopkov: ena sama sodba, nato skrajšan postopek, ki je bila novost, vendar je bilo naravno, ker je škof sodnik.

Spomnim se, da me je kmalu po razglasitvi kratkega sojenja (postopka) poklical nek škof in rekel: »Imam težavo: dekle se želi poročiti v cerkvi; pred leti se je že poročila v cerkvi, vendar je bila prisiljena k poroki, ker je bila noseča ... Naredil sem vse, prosil sem duhovnika, da je sodni vikar, drugega da je branilec vezi ... In priče, starši pravijo da je res, da je bil poroka prisiljena, da je zakon ničen. Povejte mi, Vaša svetost, kaj naj storim?«, me je vprašal škof. In vprašal sem: »Ali imaš pri roki pero?« »Da« – »Podpiši. Ti si sodnik, brez težav.«

Toda ta prenova, zlasti kratko sojenje (postopek), je naletelo na velik odpor, s katerim se še vedno srečujem. Priznati moram, da sem po razglasitvi prejel veliko pisem, ne vem točno koliko, vendar jih je bilo veliko. Skoraj vse so poslali odvetniki, ki so izgubljali svoje stranke. In tu nastane problem denarja. V Španiji pravijo: »Por la plata baila el mono«: opica pleše za denar (vsak bi naredil vse za denar). Rek je zelo jasen. In na žalost tudi to: v nekaterih škofijah sem naletel na odpor s strani sodnega vikarja, ki je s to reformo morda izgubil določen ugled, ker je spoznal, da sodnik ni on, ampak škof.

Zahvaljujem se mons. Pintu za njegov pogum in tudi za strategijo sledenja takšnemu razmišljanju, presojanju, vse do soglasne odločitve, ki mi je dala priložnost, da dokument podpišem.

Dvojna sodba. Omenili ste papeža Lambertinija, velikana liturgije, kanonskega prava, razuma, celo smisla za humor, vendar je zaradi ekonomskih težav v nekaterih škofijah žal moral uvesti dvojno sodbo. Vrnimo se k resnici: sodnik je škof. Pomagati mu mora sodni vikar, pomagati mu mora pravdnik, pomagati mu je treba, vendar je sodnik, ne more si umiti rok. Vrniti se je treba k evangelijski resnici.

Prav tako se želim mons. Pintu zahvaliti za njegovo navdušenje pri podajanju katehez na to temo. Potuje po svetu in uči o tem: je navdušen človek, vendar navdušen v vseh pogledih, saj je tudi nagle jeze. To je recimo negativna plat navdušenja. Vendar bo imel čas, da se poboljša, ... vsi se! Zahvaliti se mu želim. Aplavz si razlagam kot aplavz za njegovo naglo jezo [smeh].

Najlepša hvala, mons. Pinto! Hvala! [aplavz]

Prevod: © www.kanonist.eu